

Elements Suomi Oy

Lönnotinkatu 5

00120 Helsinki

Ajoksenkankaan tuulivoimahanke, Sastamala

Perusteltu päätelmä

Perusteltu päätelmä on yhteysviranomaisen hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista tekemä perusteltu johtopäätös, joka on tehty arviointiselostuksen, siitä annettujen mielipiteiden ja lausuntojen sekä yhteysviranomaisen oman tarkastelun pohjalta. Perusteltu päätelmä perustuu ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017, jäljempänä YVA-laki) 23 §:ään.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn yhteysviranomaisena on toiminut 31.12.2025 saakka Pirkanmaan ELY-keskus ja valtion aluehallinnon uudistuksen myötä yhteysviranomaisena toimii 1.1.2026 alkaen Lupa- ja valvontavirasto.

1 Hanketiedot

1.1 Hankkeen perustiedot

Ajoksenkankaan tuulivoimahanke, Sastamala

Hankkeesta vastaava on Elements Suomi Oy. Hankkeesta vastaavan konsulttina ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä on toiminut Ramboll Finland Oy.

1.2 Hankkeen ja sen vaihtoehtojen kuvaus

Elements Suomi Oy suunnittelee Sastamalan kaupungin alueelle, Ajoksenkankaalle, tuulivoimahankeita. Hankealue sijaitsee noin 5 kilometriä Sastamalan keskustasta lounaaseen. Ajoksenkankaan hankealueen laajuus on noin 2000 hehtaaria. Alueelle suunnitellaan enintään 12 yksikköteholtaan 8 MW tuulivoimalaa, joiden kokonaiskorkeus on enintään 260 metriä. Hankkeessa suunnitellaan lisäksi enintään 34 hehtaarin laajuisen aurinkovoiman tuotantoalueen rakentamista. Aurinkovoiman tuotanto on lisätty hankkeeseen YVA-ohjelman jälkeen. Samanaikaisesti YVA-menettelyn kanssa, mutta erillisessä menettelyssä, hankkeelle laaditaan osayleiskaava.

YVA-selostuksessa hankkeen vaikutuksia on arvioitu seuraaville hankevaihtoehtoilta (VE):

- **VE0:** Hanketta ei toteuteta, eikä hankealueelle tule uutta toimintaa. Alueelle ei rakenneta tuuli- eikä aurinkovoimaloita tai niihin liittyviä sähkönsiirron toimintoja.
- **VE1:** Sastamalan kunnan Ajoksenkankaan alueelle rakennetaan enintään 12 voimalan tuulivoimapuisto. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 260

metriä, napakorkeus 172,5 metriä ja roottorin halkaisija 175 metriä. Voimaloiden yksikköteho on noin 8 MW. Hankkeen kokonaisteho on noin 96 MW.

- **VE2:** Hankealueella rakennetaan enintään 8 voimalan tuulivoimapuisto. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 260 metriä, napakorkeus 172,5 metriä ja roottorin halkaisija 175 metriä. Voimaloiden yksikköteho on noin 8 MW. Hankkeen kokonaisteho on noin 64 MW. Osana VE2 vaihtoehtoa arvioidaan hankkeen itälaitaan tuulivoimaloiden TV7 ja TV8 itäpuolelle sijoittuva 34 ha kokoinen aurinkovoima-alue, jonka paneelialueen pinta-ala on noin 15,9 ha ja teho noin 15 MW.

Sähkönsiirron osalta on tarkasteltu seuraavia vaihtoehtoja (SVE):

- **SVE1 a-b ja SVE2 a-b:** Sähkönsiirto maakaapelilla Carunan 110 kV Sastamala-Äetsän verkkoon.
- **SVE3:** Sähkönsiirto toteutetaan 110 kV ilmajohdolla Fingridin Harjavalta-Melon verkkoon, jonka pituus on noin 20 km.

Tarkempi kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehtoista on esitetty arviointiselostuksessa.

2 Ympäristövaikutusten arviointimenettely

2.1 Arviointiselostuksen vireilletulo

Ympäristövaikutusten arviointimenettely (jäljempänä arviointimenettely) on tullut vireille, kun hankkeesta vastaava Elements Suomi Oy on toimittanut ympäristövaikutusten arviointiohjelman (jäljempänä arviointiohjelma) yhteysviranomaiselle 12.4.2024. Arviointiohjelma oli nähtävillä 17.4.2024 - 16.5.2024 ja yhteysviranomaisen antoi siitä lausuntonsa 14.6.2024.

Hankkeesta vastaava on toimittanut 11.11.2025 yhteysviranomaiselle ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (jäljempänä arviointiselostus) perustellun päätelmän antamista varten.

Hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä YVA-lain liitteen 1 kohdan 7 e perusteella.

2.2 Arviointiselostuksesta tiedottaminen ja kuuleminen

Yhteysviranomaisen tiedotti arviointiselostuksesta ja sen nähtävillä pidosta sekä mielipiteiden ja lausuntojen esittämisen mahdollisuudesta julkisella kuulutuksella 26.11.2025 – 26.1.2026. Kuulutus julkaistiin Pirkanmaan ELY-keskuksen verkkosivuilla www.ely-keskus.fi/kuulutukset/pirkanmaa sekä Lupa- ja valvontaviraston verkkosivuilla www.lv.v.fi > Ajankohtaista. Tieto kuulutuksesta lähetettiin Sastamalan, Huittisen, Punkalaitumen ja Kokemäen kunnille julkaistavaksi kuntalain (410/2015) 108 §:n mukaisesti. Lisäksi arviointiselostuksesta ja sen nähtävillä pidosta sekä mahdollisuudesta mielipiteiden ja lausuntojen esittämiseen tiedotettiin Alueviestissä ja Tyrvään Sanomissa 26.11.2025 julkaistuilla lehti-ilmoituksilla.

Arviointiselostukseen on voinut tutustua kuulemisaikana:

- Ympäristöhallinnon verkkopalvelussa osoitteessa www.ymparisto.fi/ajoksenkankaan-tuulivoimahanke-yva
- Sastamalan kaupungintalo, Tampereentie 5, 38200 Sastamala
- Sastamalan pääkirjasto, Sillankorvankatu, 38210 Sastamala

Arviointiselostuksen esittelytilaisuus järjestettiin 10.12.2025 Vammalan ammattikoululla. Tilaisuuteen oli mahdollista osallistua etäyhteydellä.

3 Arviointiselostuksesta annetut lausunnot ja mielipiteet

Yhteysviranomaisen pyysi lausunnot arviointiselostuksesta hankkeen vaikutusalueen kunnilta ja muilta viranomaisilta, joita asia todennäköisesti koskee.

Arviointiselostuksesta toimitettiin yhteysviranomaiselle 11 lausuntoa ja 18 mielipidettä.

Lausunnon antoivat seuraavat tahot: Digita Oy, Ilmatieteenlaitos, Itä-Suomen Elinvoimakeskus, Luonnonvarakeskus, Metsähallitus, Pirkanmaan liitto, Pirkanmaan maakuntamuseo, Puolustusvoimat 2. logistiikkarykmentti, Sastamalan kaupunki, Satakunnan Museo, Satakuntaliitto. Mielipiteen antoivat seuraavat tahot:

Metsänhoitoyhdistys Satakunta ry, Pirkanmaan Lintutieteellinen yhdistys ry. Lisäksi yksityishenkilöiden mielipiteitä annettiin 16, joista osassa oli useita allekirjoittaneita.

Seuraavassa on esitetty yhteysviranomaisen näkemys kuulemispalautteen keskeisestä sisällöstä. Lausunnot löytyvät kokonaisuudessaan osoitteesta www.ymparisto.fi/ajoksenkankaan-tuulivoimahanke-yva. Verkkopalvelussa julkaistuista lausunnoista on poistettu henkilötiedoiksi katsotut sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n mukaiset tiedot.

Yhteenveto lausunnoista

Yleistä

Useissa lausunnoissa todetaan vaikutusten arvioinnin olevan riittävällä tasolla ja oikeanlaisesti tehty, lukuun ottamatta erikseen mainittuja puutteita ja huomioita.

Vaihtoehdot

Lausunnoissa pidetään positiivisena, että hankkeessa tarkastellaan aurinkoenergiantuotannon mahdollisuuksia. Arviointiselostuksessa on ristiriitaista tietoa siitä, että sijoittuuko aurinkovoimalan alue kokonaan pellolle vai sijoittuuko siitä yli puolet metsämaalle.

Todetaan, että ympäristövaikutusten arvioinnin tulisi perustua toteuttamiskelpoisiin ratkaisuihin. Kohdekaupungin asettamat tuulivoimarakentamisen periaatteet ovat tiukempia kuin lain asettamat vaatimukset ja näin ollen kaupungin kriteerien tulisi olla keskeisimmät hankkeen toteuttamiskelpoisuutta arvioitaessa. Ilmajohdovaihtoehto ei ole toteuttamiskelpoinen, sillä se aiheuttaisi maisemaan ja luonnonympäristöön itse tuulivoimapuistoa merkittävämmän haitan.

Linnusto

Puutteena nähdään, että hankealueen metsäkanalintuja on kartoitettu vain yhtenä vuonna, sillä yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle ja siten lisää epävarmuutta. Olisi tärkeää suosia vaihtoehtoja, jossa soidinpaikkoihin ei kohdistu niitä heikentäviä vaikutuksia

Lausunnoissa katsotaan, että hankkeen aiheuttamat riskit Kokemäenjokilaakson alueelle kerääntyville muuttolinnuille eivät nouse merkittäviksi, vaikka johtopäätökseen liittyy epävarmuutta. Sähkönsiirtovaihtoehdon SVE3 sijoittuu kahden MAALI-alueiden väliin. Jos alueella levähtävät linnut (erit. metsähanhi) liikkuvat säännöllisesti em. alueiden välillä, voivat lintujen lennot ohjautua suunnitellun johtokäytävän kautta. Ruokailulennot kulkevat usein tavanomaista muuttolentoa matalammalla, joten voimajohto voi lisätä törmäysriskejä. Jos vaihtoehtoa SVE3 edistetään, on tarpeen tarkentaa mahdollisia riskejä muuttolinnustolle.

Lausunnoissa ollaan samaa mieltä päätelmästä, että mikäli vaikutukset sääkseen olisivat merkittävydeltään suuria kielteisiä, vaihtoehtoista kumpikaan ei ole sellaisenaan toteuttamiskelpoinen. Häiriövaikutusta on ensisijaisesti vähennettävä huomioimalla voimalasijoittumisessa nykyisen pesäpaikan sijainti. Selostuksessa esitetyt keinot sääkseen ja muuhun linnustoon kohdistuvien vaikutusten vähentämiseksi sekä suositus linnustoselvitysten jatkamisesta ovat kannatettavia.

Lausunnoissa katsotaan, että hankkeen linnustovaikutuksiin tulee kiinnittää huomiota ja pyrkiä lieventämään niitä.

Eläimistö

Lausunnoissa katsotaan, että toimittaessa ilveksen lisääntymisalueella, tulee mahdolliset vaikutukset ehkäistä. Lajin lisääntymisalueeseen ei tule kohdistua sen hävittävää tai heikentävää toimintaa. Tulee varmistua siitä, että voimalat eivät sijoitu liian lähelle näitä alueita ja, että hankkeesta ei aiheudu myöskään pitkällä tähtäimellä mahdolliselle lisääntymispaikalle häiriötä tai heikennystä.

Ekologinen verkosto, kasvillisuus ja luontotyypit

Lausunnoissa huomautetaan, että sähkönsiirtovaihtoehto SVE3 sijoittuu mm. ekosysteemipalvelujen kannalta merkittävälle maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle (MK). Alueet ovat osa maakunnallista ekologista verkostoa, ja MK-alueen määräyksen mukaan alueilla tulee välttää luonnonympäristöjen pirstoutumista. SVE3:n toteuttamisen vaikutukset olisivat arvioitua merkittävämpiä. Satakuntaliitto toteaa, että ekologisten yhteyksien toteutumisen turvaamiseen tulee kiinnittää huomiota jatkosuunnittelussa.

Vesistöt ja kalasto

Lausunnoissa todetaan, että hankkeessa tulee selvittää Pieskanojan ja Kilpijoen kala- ja rapukantojen tila sähkökoekalastamalla potentiaaliset virtapaikat ja taimenen elinympäristöiksi soveltuvat alueet ennen toiminnan aloittamista nykytilanteen varmistamiseksi. Esimerkiksi lohikalat eivät siedä lämmintä vettä korkean hapentarpeensa vuoksi. Kun pienvesiä varjostavaa puustoa vähennetään, altistaa se

purovedet auringonpaisteelle ja sitä kautta veden lämpenemiselle, usein myös haihdunnan lisääntymiseen ja virtaaman vähenemiselle. Vesieliöt eivät kestä juurikaan hetkellisiä huonoja olosuhteita, eivätkä ne voi väistyä muualle. Tämän vuoksi hetkelliset huonot olosuhteet voivat merkitä eliöiden kuolemaa. On muistettava, että Ylistenjärvessä on kotimaista jokirapua, joka on harvinainen. Rapu on erittäin herkkä veden kiintoainekselle, eikä sen elinympäristöä voi vaarantaa.

Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset

Lausunnoissa huomautetaan, että kumpikaan toteutusvaihtoehto ei täytä kaupungin asettamia vaatimuksia melun ja vähimmäisetäisyyksien osalta. Meluraja ylittyy vaihtoehdossa VE1 19 ja vaihtoehdossa VE2 9 asuin- tai lomarakennuksen kohdalla. Asetettu vähimmäisetäisyys ylittyy vaihtoehdossa VE1 kahden ja vaihtoehdossa VE2 viiden asuin- tai lomarakennuksen kohdalla. Hankkeen merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat tuulivoimapuiston keskelle jäävään hevostilaan. Tämä olisi tullut ottaa esiin arvioinnissa.

Kaavoitus ja maankäyttö

Lausunnoissa katsotaan, että hankkeen jatkosuunnittelussa tulee viitata voimassa olevaan kaavatilanteeseen ja määräyksiin. Toisin kuin arviointiselostuksessa todetaan, hankealueen länsi- ja pohjoisosissa sijaitsee useampia GTK:n kartoittamia kiviaineksen ottoon luvitettuja alueita. Näistä Mäkelän ja Rilken alueiden hyödyntäminen edistäisi maakuntakaavan tavoitteiden toteutumista. Molemmissa hankevaihtoehdoissa yksi voimalapaikka (TV1) sijoittuu maakuntakaavassa osoitetulle kiviaineshuollon kannalta tärkeälle alueelle (EOK). On kuitenkin perusteltua, että hankkeen vaikutus kiviainesotolle on arvioitu pieneksi kielteiseksi.

Maisema ja kulttuuriympäristöt

Lausunnoissa todetaan, että tuulivoimaloiden näkymistä erityisesti Puurijärvi-Isosuo kansallispuiston pohjoisosien avoimille alueille ei ole käytännössä mahdollista välttää. Em. kansallispuiston sijaan maisemavaikutukset kohdistuvat voimakkaammin Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisemien valtakunnalliseen maisema-alueeseen, johon myös kansallispuisto osaltaan kuuluu. Valtakunnalliseen maisema-alueeseen ja siihen kohdistuvien vaikutusten huomioiminen lieventävät myös kansallispuistoalueeseen kohdistuvia vaikutuksia.

Todetaan, että Ajoksenkankaan alue on maisemavaikutusten vuoksi haasteellinen ja pitää valitettavana, että suosituksesta huolimatta hankkeessa ei ole tarkasteltu vaihtoehtoa, jossa voimalat sijoittuisivat Kokemäenjokilaakson maisemallisiin arvokohteisiin nähden kauemmas yhtenäisemmäksi ryhmäksi. Havainnekuvien kuvauspisteiden valinnassa olisi pitänyt laajemmin huomioida arvokkaiden luontokohteiden ja tärkeiden matkailu- ja virkistyskohteiden näkökulma. Esimerkiksi Puurijärven-Isosuo kansallispuiston suosituimpia käyntikohteita, Kärjenkallion tai Isosuo lintutorneja, ei ole huomioitu.

Lausunnoissa katsotaan, että havainnekuvamateriaali on pääasiassa onnistunutta ja erityistä kiitosta annettiin 360-pallopanoraamakuville. Kuvaspaikka 16 ei kuitenkaan

edusta VAMA-alueen tai Keikyän rakennetun kulttuuriympäristön arvoja. Hankealueella sijaitsee entisen Saton torpan päärakennus 1870-luvulta. Maakuntamuseo on tehnyt paikalle maastotarkastuksen ja katsoo, että rakennuksella on paikallista asutushistoriallista ja rakennusperinteistä arvoa. Rakennus tulee huomioida hankkeessa ja siihen kohdistuvat vaikutukset arvioida. Hankevaihtoehdot olisivat vertailukelpoisemmat, jos VE2:n voimalat olisi sijoitettu tiiviimmäksi ryhmäksi. Hankkeessa on tarpeen tutkia kielteisten maisemavaikutusten lieventämistä erityisesti VE2:n voimaloiden sijoittelua tiivistämällä. Mikäli hanke toteutuu, sähkönsiirto tulee toteuttaa vaihtoehdon SVE2a tai SVE2b pohjalta.

Lausunnoissa todetaan, että hankkeen arkeologista inventointia on täydennetty vuonna 2025. YVA-aineistossa on esitetty vanha versio raportista. Inventoinnin täydennyksessä löydettiin kaksi uutta arkeologista kohdetta, joita ei ole otettu huomioon ympäristövaikutusten arvioinnissa. Yhden löydetyn kohteen kautta on linjattu kulkemaan uusi huoltotie. Toisen kohteen viereen on suunniteltu kaapelireitti SVE2a. Vaikutusten arvioinnin puutetta ei voida näiltä osin pitää vähäisenä ja kohteisiin voi kohdistua merkittäviä haitallisia vaikutuksia. Lausunnoissa todetaan, että arkeologisille kohteille ei ole laadittu maakuntamuseon YVA-ohjelmasta antamassa lausunnossa edellyttämää havainnekuva-aineistoa, mikä heikentää vaikutusten arvioinnin laatua huomattavasti.

Lausunnoissa katsotaan, että hankkeen arvioidut vaikutukset eivät ole erityisesti lähi- ja välivaikutusalueen herkimpien alueiden ja -kohteiden osalta hyväksyttäviä. Alueidenkäyttölain (AKL) 77b §:n mukaan tuulivoimarakentamisen ja maankäytön tulee sopeutua maisemaan ja ympäristöön ja AKL 39 §:n mukaan yleiskaavassa on otettava huomioon rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen. Esitetään harkittavaksi hankkeesta luopumista ja kaavoittamisen keskeyttämistä.

Lausunnoissa todetaan, että kuvasovitteissa ei ilmene, että voimalat nousisivat kulttuurimaisemassa hallitseviksi elementeiksi. Olisi ollut tarpeen esittää karttatarkastelu, jossa näkyisi sekä kulttuuri- ja maisemakohteet että tuulivoimaloiden näkymäalueanalyysi.

Lausunnoissa katsotaan, että hankkeen merkittävimmät vaikutukset ja yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa liittyvät maisemaan ja kulttuuriympäristöihin. Panoraamakuviiin ei ole sisällytetty kaikkia niitä hankkeita, jotka on esitetty huomioitaviksi yhteisvaikutusten arvioinnissa. Yhteisvaikutus maisemaan jää näin ollen epävarmaksi.

Lausunnoissa katsotaan hyväksi, että hankkeessa on toteutettu erillinen erittäin kattava maisema- ja kulttuuriympäriselvitys näkymäalueanalyysiin ja havainnekuvineen.

Tutkat ja viestintäyhteydet

Lausunnoissa huomautetaan, että vaihtoehdon VE1 tuulivoimaloiden lukumäärä poikkeaa niistä tiedoista, joiden perusteella Puolustusvoimien Pääesikunta on antanut lausuntonsa. Ajantasaisiin hanketietoihin perustuva, myönteinen Pääesikunnan hyväksyttävyytyslause on saatu ennen rakentamisluvan perusteena käytettävän kaavan myöntämistä.

Lausunnoissa todetaan, että tuulivoimapuistot voivat aiheuttaa merkittävää haittaa antenni-tv:n vastaanottoon ennen kaikkea radio- ja tv-lähetysasemaan nähden puiston takana olevissa asuin- ja lomarakennuksissa. Antenni-tv-lähetyksiä käytetään myös viranomaisten vaaratiedotteiden välityskanava, joten hankkeen vaikutukset antenni-tv-vastaanottoihin tulisi ottaa huomioon myös turvallisuuteen liittyvissä arvioinneissa. Lausunnoissa esitetään, että hankkeesta vastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma tuulivoimalan aiheuttamien häiriöiden estämiseksi tai poistamiseksi.

Yhteenveto mielipiteistä

Yleistä

Lähes kaikissa mielipiteissä vastustetaan hankkeen toteuttamista. Todetaan, että tuulivoimahankkeet tulisi sijoittaa kauemmas asutuksesta sekä arvokkaista luonto- ja kulttuurikohteista. Mielipiteissä ollaan huolissaan voimaloiden suuresta kokoluokasta sekä lukumäärästä. Mielipiteissä kyseenalaistetaan, että sähkönsiirtolinjojen reittien maanomistajien kanssa ei ole keskusteltu. Lisäksi huomautetaan, että hanke sijoittuu laajemmalle alueelle kuin maakuntakaavan TV merkintä. Useissa mielipiteissä korostetaan sitä, että asukaskyselyssä pääosa vastaajista suhtautui hankkeeseen kriittisesti sekä muistutettiin aiemmista hanketta vastustavista kannanotoista. Useissa mielipiteissä nostetaan esiin Pirkanmaan liiton ja Pirkanmaan maakuntamuseon kriittiset kannanotot. Mielipiteissä katsotaan, että alue ei sovellu tuulivoimaloille mm. linnustovaikutusten vuoksi.

Vaihtoehdot

Useissa mielipiteissä kannatetaan hankevaihtoehtoa VE0 eli hankkeen toteuttamatta jättämistä. Lisäksi todetaan, että jos hanke toteutetaan, tulee voimaloiden määrää vähentää ja sijoittelua muuttaa. Useissa mielipiteissä vastustetaan ilmajohtona toteutettavaa sähkönsiirtovaihtoehtoa. Lisäksi huomautetaan, että hanke on pysynyt samankaltaisena koko hankevalmistelun ajan, eikä sidosryhmien esiin nostamia näkökohtia ole huomioitu.

Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset

Mielipiteissä korostetaan tuulivoimaloiden aiheuttaman melun ja välkkeen vaikutuksia ja katsottiin, että esimerkiksi matalataajuisen melun vaikutuksia ei ole tutkittu riittävästi. Mielipiteissä kyseenalaistetaan sitä, että kaupungin asettamia melurajoja ei ole huomioitu.

Hankkeella todetaan olevan kielteisiä vaikutuksia asukkaiden kokemaan turvallisuuteen ja elämänlaatuun. Lisäksi ollaan huolissaan hankkeen mahdollisista terveysvaikutuksista. Mielipiteissä katsotaan, että hankkeesta aiheutuvia haittoja vähätellään ja aliarvioidaan. Lisäksi katsotaan, että vaikutukset elinoloihin ja viihtyvyyteen ovat suuria kielteisiä. Todetaan, että sosiaalisia ja taloudellisia vaikutuksia ei ole arvioitu riittävällä tarkkuudella.

Mielipiteissä korostetaan alueen merkitystä virkistys-, marjastus- ja metsästysharrastusten paikkana. Alueen lähiympäristössä on runsaasti maatiloja, myös eläintiloja, joihin kohdistuu vaikutuksia. Mielipiteissä vastustetaan hankkeen sijoittumista niin lähelle asutusta. Liikenteen lisääntyvästä määrästä ollaan huolissaan.

Hankkeen katsotaan olevan uhka Jokisivun Metsästäjät ry:n olemassaololle ja toiminnan ylläpitämiselle sekä kehittämiselle. Metsästysseuran mökkirakennus ja lahtivaja jäisivät voimala-alueelle.

Mielipiteissä nostetaan esiin hankkeen vaikutuksia metsätalouden harjoittamiselle sekä pirstoutumisesta ja johtolinjojen laajenemisesta aiheutuvia taloudellisia menetyksiä. Metsätalouteen kohdistuvia yhteisvaikutuksia olisi pitänyt arvioida.

Mielipiteissä huomautetaan, että arviointiselostuksessa ei ole huomioitu läheisyyteen sijoittuvaa hevostilaa. Todetaan, että hanke vaikeuttaa tilan toiminnan kehittämistä ja aiheuttaa turvallisuusriskejä alueen ratsastustoiminnalle.

Luonnonympäristö

Mielipiteissä huomautetaan, että Ajoksenkankaan alueella ja lähiympäristössä on erityisen merkittäviä luontoarvoja. Lisäksi korostetaan ekologisten yhteyksien merkitystä. Eläimistökartoitusten katsotaan olevan riittämättömiä ja aluetta koskevien haittavaikutusten aliarvioituja. Nostetaan esiin erityisesti susiin ja ilveksiin kohdistuvia vaikutuksia.

Linnustoselvitysten tuloksia ei pidetä luotettavina. Linnustoon kohdistuvista vaikutuksista mainitaan erityisesti törmäysriski. Erityistä huolta aiheuttavat vaikutukset muuttolintuihin, petolintuihin sekä lepakkolajeihin. Todetaan, että varovaisuusperiaate ei toteudu riittävällä tasolla.

Mielipiteissä katsotaan, että hankealueella ja sähkönsiirtoreiteillä menetetyt luontoarvot tulee korvata ekologisella kompensatiolla tai luonnonarvokaupalla.

Mielipiteissä katsotaan, että hankkeessa käytetty 50 metrin etäisyys sähkönsiirtoreiteistä ei ole riittävä linnustoselvityksille. Todetaan, että linnustoselvityksissä on puutteita ja tehty liiallista tulkintaa. Korostetaan sääksen kohdistuvia vaikutuksia ja huomauttaa, että sääksen pesäpuuhun tulee jättää 2 km suojaetäisyys. Sääksen lentoaktiivisuus alueella on huomattava. Lisäksi katsotaan, että tekopesien rakentaminen tai muiden vastaavien lievennyskeinojen käyttäminen ei ole riittävä ratkaisu.

Vesiympäristö ja kalasto

Mielipiteissä todetaan, että hankealueen lähellä sijaitsee Kilpikosken Natura 2000-suojelualue. Koski on erittäin harvinaisen ja uhanalaisen toutaimen ruokailu- ja lisääntymisaluetta.

Maisema ja arkeologinen kulttuuriperintö

Mielipiteissä korostetaan Kokemäenjoen alueen maisema-arvoja. Etenkin sähkönsiirtolinjojen katsotaan pilaavan alueen kulttuurimaiseman. Katsotaan, että

havainnekuvia puuttuu useista keskeisistä kohteista ja ehdotettiin uusia kuvauspisteitä. Maiseman todetaan muuttuvan kohtuuttomasti lähimpien alueiden osalta.

Mielipiteissä huomautetaan, että alueella sijaitsee 1800-luvulla rakennettu torppa ja sen lähellä tervahauta, joita ei ole otettu huomioon selvityksissä. Nostetaan esiin historiallinen Turku-Tampere postireitti, sekä etenkin Ruoskamäki, joka on yksi reitin kohteista.

4 Yhteysviranomaisen arvio arviointiselostuksen riittävydestä ja laadusta sekä laatijoiden pätevyydestä

Yhteysviranomainen on tarkistanut arviointiselostuksen riittävyden ja laadun, ja toteaa tältä osin seuraavaa.

Yhteysviranomaisen arvion mukaan Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen arviointiselostus täyttää riittävältä osin YVA-lain 19 §:n ja valtioneuvoston ympäristövaikutusten arviointimenettelystä antaman asetuksen (YVA-asetus 277/2017) 4 §:n sisältövaatimukset.

Arviointiselostuksessa on esitetty sen laadintaan osallistuneiden koulutus ja kokemus. Yhteysviranomainen katsoo, että hankkeesta vastaavalla on ollut käytössään YVA-lain 33 §:n mukaisesti riittävä asiantuntemus arviointiselostuksen ja sen sisältämien erilliselvytysten laatimiseen.

Arviointiselostus on pääosin laadittu arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon pohjalta, eikä se sisällä sellaisia puutteita, jotka estäisivät yhteysviranomaista laatimasta perusteltua päätelmää hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista. Hankkeen kuvaus, vaikutusten arviointi, vaihtoehtojen merkittävyyden arviointi ja vaikutusten seurantarve on esitetty ja arvioitu riittävällä tavalla.

Arviointiselostuksessa ei ole kootusti kuvattu mitä muutoksia hankkeeseen ja sen vaihtoehtoihin on tehty arviointiohjelman jälkeen. Selkein muutos aurinkovoiman tuotantoalueen lisäämisen vaihtoehtoon VE2, joka todetaan vaihtoehtojen kuvauksessa. Tämän lisäksi todetaan, että vaihtoehtoon VE2 voimalasijoittelua on tarkennettu ja hankesuunnitelmaa kehitetty, mutta muutoksia ei ole tarkemmin kuvattu. Yhteysviranomainen katsoo, että kuvaus olisi helpottanut hankkeen muutosten hahmottamista, jos muutokset olisi kuvattu kootusti ja voimalasijoittelun muutokset havainnollistettu esimerkiksi karttaesityksenä.

Arviointiselostus on erittäin laaja kokonaisuus ja sisältää paikoin laajoja yleisiä kuvauksia, joiden ei voi katsoa olevan välttämättömiä vaikutusten arvioinnin näkökulmasta. Kaikkia vaikutustyyppisiä on käsitelty yhtäläisellä tarkkuudella niiden merkittävyydestä huolimatta, mikä yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan osaltaan heikentää selostuksen ja vaikutusten arvioinnin luottavuutta.

Arviointiselostuksessa ei ole selkeästi esitetty johtopäätöstä hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista. Vaikutustyypeille on todettu hankkeeseen aiheutuvan vaikutuksen merkittävyys asteikolla vähäinen-kohtalainen-suuri-erittäin suuri, mutta

näiden perusteella ei tehdä selkeää loppupäätelmää merkittävistä vaikutuksista. Yhteysviranomaisen katsoo, että loppupäätelmän selkeyttämiseksi olisi ollut hyvä todeta suoraan, mitkä ovat hankkeen todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia. Yhteysviranomaisen esittää myöhemmissä osissa oman näkemyksensä hankkeen todennäköisesti merkittävistä ympäristövaikutuksista.

5 Yhteysviranomaisen johtopäätös hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista

Arviointiselostuksen, kuulemispalautteen ja oman lisätarkastelunsa perusteella yhteysviranomaisen esittää perusteltuna päätelmään Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen merkittävistä vaikutuksista seuraavaa.

Arviointiselostuksessa on tunnistettu, että hankkeen voimaloista tai tiestöstä aiheutuu merkittävyydeltään suuria tai erittäin suuria ympäristövaikutuksia seuraaviin kohteisiin:

- sääksi, kasvillisuus ja luontotyypit (arvokkaat luontokohteet), pesimälinnusto (metsäkanalintujen soidinpaikat ja hiirihaukka), ilves
- pintavedet
- valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt, arkeologinen kulttuuriperintö (kolme kohdetta)

Lisäksi todettiin, että välkkeestä aiheutuu erittäin suuria kielteisiä kohteita kohteille, joissa altistus välkkeelle on vähintään 20 h/a ja suuria kielteisiä kohteille, joissa altistus on vähintään 10 h/a. Ilmastovaikutusten todettiin olevan merkittävyydeltään suuria positiivisia.

Sähkönsiirrosta todettiin aiheutuvan vähintään suuren kielteisiä vaikutuksia maisemaan, arkeologiseen kulttuuriperintöön sekä elinoloihin ja viihtyvyyteen, virkistyskäyttöön ja metsästykseseen. Eri vaikutusten merkittävyys vaihteli eri sähkönsiirron vaihtoehdoilla.

Yhteysviranomaisen on pääosin yhtä mieltä selostuksessa esitetystä arviosta vaikutusten merkittävyydestä. Yhteysviranomaisen nostaa erityisesti esiin ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvat vaikutukset. Hankealueen ympärillä on runsaasti asutusta ja yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan vaikutusalueella on erityistä herkkyyttä mm. maiseman ja virkistyskäytön osalta. Huomioon ottaen hankkeen verrattain pieni koko, vaikutukset ulottuvat melko laajalle alueelle ja kohdistuvat ihmisten elinoloihin usean vaikutustyyppin kautta.

Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeesta aiheutuu lisäksi merkittäviä vaikutuksia sääkseen, kasvillisuuteen ja luontotyypeihin, pesimälinnustoon, ilvekseen, Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisemaan, valtakunnallisesti merkittäviin rakennetun kulttuuriympäristön kohteeseen, sekä eräisiin arkeologisen kulttuuriperinnön kohteisiin. Kuten arviointiselostuksessa on todettu, joitain edellä mainittuja vaikutuksia on mahdollista lieventää lieventämistoimenpiteillä.

5.1 Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen

Ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvat vaikutukset arvioitiin vaihtoehdossa VE1 ja VE2 kohtalaisiksi kielteisiksi, mitä yhteysviranomaisen pitää osittain liian maltillisena arviona. Yhteysviranomaisen toteaa, että selostuksessa on kuitenkin arvioitu ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvia vaikutuksia kattavasti ja arviointia voidaan pitää pääosin luotettavana.

Ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvat vaikutukset korostuvat hankkeen toiminnan aikana ja ovat luonteeltaan pitkäaikaisia. Myös rakentamisen aikana hankkeesta aiheutuu vaikutuksia lähialueille, mutta näiden vaikutusten voidaan katsoa olevan kohtalaisen väliaikaisia.

Hankealueen ympärille sijoittuu runsaasti vakituista ja vapaa-ajan asutusta, minkä lisäksi vaikutusalueetta hyödynnetään virkistykseen. Molemmissa hankevaihtoehdoissa VE1 ja VE2 alueelle sijoittuu asuinrakennuksia. Selostuksen mukaan enintään 1,2 kilometrin etäisyydellä oleville asuinrakennuksille on tehty tai tehdään sopimus käyttötarkoituksen muuttamisesta tai ne ovat asumattomia. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että vaikutusten arvioinnissa kyseisiä asuinrakennuksia tulee käsitellä rekisteritietojensa mukaisesti asuinrakennuksina, jos käyttötarkoitusta ei ole vielä tosiasiallisesti muutettu. Myöskään rakennusten asumattomuudella ei tulisi olla vaikutusta arviointiin.

Hanke muuttaa alueen äänimaisemaa. Selostuksen mukaan ohjearvon 40 dB mukainen melualue ei ylitä yhdenkään asuinrakennuksen tai lomarakennuksen kohdalla vaihtoehdossa VE1 ja vaihtoehdossa VE2 se ylittyy yhden asuinrakennuksen kohdalla. Yhteysviranomaisen kiinnittää melun osalta huomiota siihen, että vaikka ohjearvo alittuu lähes kaikkien asuin- ja vapaa-ajanasutuksen rakennusten kohdalla, useiden kohdalla se on hyvin lähellä ohjearvoa. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että hankkeesta aiheutuvan melun vaikutus voi olla merkittävä, vaikka määritetty melun ohjearvo ei ylittyisi.

Arvioinnin perusteella vuotuinen välkevaikutus ylittää 8 tuntia vuodessa 8 asuin- tai lomarakennuksen kohdalla vaihtoehdossa VE1 ja 7 kohdalla vaihtoehdossa VE2. Molemmissa vaihtoehdoissa on asuinrakennuksia, joiden kohdalla vuotuinen välkevaikutus ylittää 20 tuntia vuodessa. Yhteysviranomaisen pitää välkevaikutusten arviointia luotettavana, mutta katsoo, että välkevaikutuksen merkittävyys kokonaisuutena jää arvioinnista epäselväksi. Välkkeelle vuodessa altistuvaa asutusta on runsaasti ja yhteysviranomaisen korostaa sitä, että molemmissa hankevaihtoehdoissa on asuinrakennuksia, joiden kohdalla yleisesti käytetyt ohjearvot ylittyvät selkeästi. Yhteysviranomaisen katsoo välkkeestä aiheutuvien vaikutusten olevan kokonaisuutena merkittäviä, mikä osaltaan lisää ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvien kokonaisvaikutusten merkittävyyttä.

Hankkeen vaikutukset ovat luonteeltaan pitkäaikaisia. Yhteysviranomaisen toteaa, että ilman lieventämistoimenpiteitä hankkeesta aiheutuu merkittäviä haitallisia vaikutuksia ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen. Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeen melu- ja välkevaikutukset voivat edellyttää rajoittamista. Vaikutusten arvioinnin epävarmuutta

lisää, että siinä ei ole huomioitu niitä hankealueella sijaitsevia rakennuksia, joiden käyttötarkoituksen muuttamista suunnitellaan.

Arviointiselostuksessa todetaan, että tuulivoimaloihin on mahdollista liittää välkkeen rajoitusjärjestelmä, jolla voidaan pysäyttää voimala automaattisesti välkkeen määrän vähentämiseksi. Yhteysviranomaisen suosittelee selvittämään tarkemmin tämän ja muiden vaikutusten lieventämiskeinojen toteuttamismahdollisuuksia hankkeessa, jotta hankkeesta aiheutuvia merkittäviä vaikutuksia voitaisiin lieventää.

Yhteysviranomaisen katsoo hyväksi toimintatavaksi, että arviointiselostuksessa esitetyn mukaisesti hankkeessa varaudutaan tekemään melumallinnus uudelleen rakennuslupavaiheessa, jos toteutukseen valittava voimalamalli poikkeaa nyt tehdyn melumallinnuksen laatimisessa käytetystä. Yhteysviranomaisen muistuttaa, että mikäli hankkeen vaikutukset muuttuvat YVA-menettelyssä käsitellystä, on lupaviranomaisen vastuulla tarvittaessa selvittää YVA-lain 27 §:n mukaisesti YVA-menettelyn ajantasaisuus yhteysviranomaiselta ennen lupien myöntämistä.

Sastamalan kaupunginvaltuusto on 21.2.2022 tehnyt päätöksen tuulivoimaloiden sijoittumisen ja rakentamisen periaatteista, joita sovelletaan kaupungin alueelle rakennettaviin tuulivoimahankkeisiin. Sastamalan kaupunki on arviointiselostuksessa antamassaan lausunnossa muistuttanut periaatteista. Periaatteissa säädetään mm. vähimmäisetäisyydestä asutukseen

5.2 Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriympäristöön

Maisema- ja kulttuuriympäristön vaikutustarkastelu toteutettiin 30 km säteelle tuulivoimaloista. Molemmille toteutusvaihtoehdolle maisemavaikutusten merkittävyys arvioitiin kokonaisuutena enintään kohtalaisen kielteiseksi. Hankkeesta katsottiin kuitenkin aiheutuvan suuren kielteisiä vaikutuksia valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen *Kokemäen-jokilaakson kulttuurimaisemat* sen lähivaikutusalueella sijaitsevalta osalta. Suuren kielteisiä vaikutuksia katsottiin aiheutuvan myös valtakunnallisesti merkittäville rakennetun kulttuuriympäristön kohteille *Vammalan kirkko*, *Tyrvään vanhan kirkon maisema* sekä *Nanhian kylä*. Sähkönsiirtovaihtoehto SVE3 sijoittuu valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle *Kokemäen-jokilaakson kulttuurimaisemat* ja sillä todettiin olevan alueeseen suuren kielteisiä vaikutuksia.

Arvioinnin yhteydessä on laadittu näkymäalueanalyysin lisäksi havainnekuvia sekä 360-panoramakuvia. Yhteysviranomaisen toteaa, että 360-panoramakuvat ovat hyvä tapa havainnollistaa useasta suunnasta aiheutuvia maisemavaikutuksia, erityisesti yhteisvaikutusten osalta.

Yhteysviranomaisen katsoo, että maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu asianmukaisesti. Yhteysviranomaisen katsoo, että molemmilla toteutusvaihtoehdoilla VE1 ja VE2 on merkittäviä heikentäviä vaikutuksia valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen *Kokemäen-jokilaakson kulttuurimaisemat* sekä rakennetun kulttuuriympäristön kohteisiin *Vammalan kirkko*, *Tyrvään vanhan kirkon maisema* sekä *Nanhian kylä*. Lisäksi sähkönsiirtovaihtoehto SVE3:lla on merkittäviä heikentäviä vaikutuksia valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen *Kokemäen-jokilaakson kulttuurimaisemat*. Arvioinnin

johtopäätöksessä todettiin, että hankevaihtoehtoja VE1 ja VE2 on vaikea laittaa maisemavaikutusten kannalta paremmuusjärjestykseen niiden samankaltaisuuden takia. Yhteysviranomaisen on samaa mieltä esitetyn johtopäätöksen kanssa.

5.3 Vaikutukset arkeologiseen kulttuuriperintöön

Arviointiselostuksessa on todettu hankkeesta kohdistuvan keskimäärin korkeintaan vähäisiä kielteisiä vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön, kun huomioidaan että arviointi on tehty varovaisuusperiaatetta noudattaen, ja käyttämällä oikeita lieventämistoimenpiteitä. Ilman lieventämistoimenpiteitä molemmilla hankevaihtoehdoilla sekä sähkönsiirron vaihtoehdoissa SVE1a ja SVE3 on suuria kielteisiä vaikutuksia useaan arkeologisen kulttuuriperinnön kohteeseen.

Hankkeen toteutusvaihtoehdoissa VE1 ja VE2 merkittäviä vaikutuksia kohdistuu arkeologisen kulttuuriperinnön kohteeseen Ojansivu (1000054777). Vaihtoehdossa VE2 kohdistuu lisäksi merkittäviä vaikutuksia kohteisiin Pirtinkorpi (1000054766) ja Ajoksenkangas (100005477). Sähkönsiirron vaihtoehdossa SVE1a merkittäviä vaikutuksia kohdistuu kohteeseen Ruoskakivenmäki (1000034433). Sähkönsiirronvaihtoehdossa SVE3 on merkittäviä vaikutuksia kohteisiin Hongisto 1 (100054760), Hongisto 2 (100054671) ja Luojoen mylly (100054643).

Arviointiselostuksessa todetaan, että arkeologiseen kulttuuriperintöön kohdistuvia vaikutuksia voidaan lieventää pitämällä riittävät suojavyöhykkeet kohteille. Kohteet merkitään suojavyöhykkeineen maastoon toimenpiteiden ajaksi, jotta kohteet tulevat varmuudella huomioiduiksi eivätkä kulu tai vahingoitu.

Pirkanmaan maakuntamuseo tuo esiin lausunnossaan, että alueelta on arviointiselostuksen laatimiseen jälkeen paikannettu kaksi uutta arkeologista kohdetta: ajoittamaton kivirakenne *Veteinen* sekä kultti- ja tarinapaikka *Ristilähde* (1000055918).

Yhteysviranomaisen katsoo selostuksessa esitetyn tavoin, että ilman lieventäviä toimenpiteitä hankkeesta aiheutuu todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia kuvattuihin arkeologisen kulttuuriperinnön kohteisiin ja toteaa, että hankkeen arvioinnin epävarmuutta lisää, että siinä ei ole otettu huomioon myöhemmin inventoinnin täydennyksessä löydettyjä kohteita *Veteinen* ja *Ristilähde*. Yhteysviranomaisen pitää tärkeänä, että hankkeessa sovelletaan arviointiselostuksessa esitetyn mukaisia lieventämistoimenpiteitä ja katsoo tarpeelliseksi, että kohteisiin *Veteinen* sekä *Ristilähde* kohdistuvat vaikutukset arvioidaan ja ne huomioidaan asianmukaisesti lieventämistoimenpiteitä suunniteltaessa.

5.4 Vaikutukset luonnonympäristöön

Hankealueelle ja sähkönsiirtoreiteille toteutettiin kasvillisuus-, luontotyyppi- ja lajistoselvityksiä vuosina 2024–2025. Yhteysviranomaisen pitää luontoselvitysten laajuutta riittävänä ja menetelmiä asianmukaisina hankkeen merkittävien ympäristövaikutusten tunnistamiseksi. Vaikutustenarvioinnissa on kuvattu selkeästi, millä kriteereillä johtopäätökset vaikutusten merkittävydestä on tehty. Yhteysviranomaisella ei ole eräviä näkemyksiä luontoon kohdistuvien vaikutusten suuruudesta. Yhteysviranomaisen arvion mukaan voimala-alueella sekä

sähkönsiirtoreitillä SVE3 on merkittäviä kielteisiä ympäristövaikutuksia, ja johtopäätökset merkittäviksi arvioiduista osa-alueista on kuvattu tarkemmin alla. Sähkönsiirtoreiteistä maakaapelilla toteutettavat vaihtoehdot SVE2 ja erityisesti SVE1 nousevat arvioinnissa esiin luontovaikutusten osalta vähiten vaikutuksia aiheuttavana vaihtoehtona.

Yhteysviranomaisen muistuttaa, että hanke saattaa lopullisesta suunnitelmasta riippuen edellyttää luonnonsuojelulain mukaista poikkeuslupaa, jonka lupaviranomaisena toimii Lupa- ja valvontavirasto.

5.4.1 Kasvillisuus ja luontotyypit

Hankealue on melko yhtenäistä ja varttunutta metsää. Tiestön, voimaloiden, aurinkopaneelialueen, sähkönsiirron sekä muun infrastruktuurin rakentaminen pirstoo ja heikentää metsäalueen rakennetta. Varsinaisella hankealueella on kokonaisuudessaan 52 arvokasta luontokohdetta, joista osa on lainsäädännön turvaamia. Suurin osa hankealueen kohteista on arvokkaita metsäisiä luontotyyppisiä, pienvesiä tai avokallioita. Suunniteltujen tuulivoimapaikkojen tai niiden huoltotiestön vaikutusalueelle sijoittuvista arvokkaista luontokohteista heikentyy tai tuhoutuu neljä vaihtoehdossa VE1 ja yhdeksän vaihtoehdossa VE2.

Ilmajohdolla toteutettavalla sähkönsiirtoreitillä SVE3 on arvokkaita ja lainsäädännön turvaamia luontokohteita sekä lajiesiintymiä. Vaihtoehdon SVE3 vaikutusalueella sijaitsee 13 arvokasta luontokohdetta, joista 11 muuttuu kokonaan tai osittain johdon rakentamisen tai uuden reunavaikutuksen vuoksi. Reitti sijoittuu myös ekosysteemipalvelujen kannalta merkittävälle maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle (MK), joka on osa maakuntakaavan ekologista verkostoa. Heikentyvistä kohteista kaksi on vesilain turvaamia pienvesiä (Palokorven ja Kylmäojan lähteet), joiden osalta on tarpeen tarkastella vesilain mukaisen luvan tarvetta Maakaapelilla toteutettavilla sähkönsiirtovaihtoehdoilla SVE1a-b ja SVE2a-b ei ole merkittäviä kielteisiä vaikutuksia kasvillisuuteen tai luontotyyppisiin. Reitin SVE2 varrella sijaitsee kuitenkin valkohedokin esiintymiä, jotka ovat luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettuja.

Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeen vaihtoehdoilla VE1 ja VE2 sekä sähkönsiirron vaihtoehdolla SVE3 on merkittävä kielteinen vaikutus kasvillisuuteen ja luontotyyppisiin. Kasvillisuuteen ja luontotyyppisiin kohdistuvaa vaikutusta on mahdollista lieventää valitsemalla hankealueen ja sähkönsiirron vaihtoehdoista vaikutuksiltaan vähäisin ja/tai poistamalla tai siirtämällä yksittäisiä rakennuspaikkoja.

5.4.2 Linnusto

Yhteysviranomaisen näkee, että hankkeen vaihtoehdoilla VE1 ja VE2 sekä sähkönsiirron vaihtoehdolla SVE3 on merkittävä kielteinen vaikutus alueen pesimälinnustoon.

Ilmajohdolla toteutettavan sähkönsiirtovaihtoehdon SVE3 reitiltä kartoitettiin arvokas linnustoalue Korpelankalliolta. Alueella havaittiin vanhan metsän lajistoa, mm. hömö- ja työttöisiä sekä pikkusieppo. Ilmajohdo kulkisi alueen halki. Reitiltä löydettiin myös kehrääjä ja sille sopivaa elinympäristöä ja aktiivinen kanahaukan pesä. Ilmajohdon SVE3 rakentaminen heikentää tai hävittää arvokkaita lintukohteita reitiltä, joten

yhteysviranomaisen tulkitsee vaihtoehdon vaikutuksen pesimälinnustolle merkittäväksi kielteiseksi. Mikäli johtoreitti valitaan jatkosuunnitteluun, vaikutusta voidaan lieventää kiertämällä Korpelankallion alue.

Hankealueen pesimälinnustohavainnot kuvaavat alueen metsäisyyttä, sillä alueelta havainnoitiin melko runsaasti yhtenäisiä varttuneita metsiä hyödyntäviä lajeja (pyy, teeri, metso, hiirihaukka, kanahaukka, mehiläishaukka, varpuspöllö, viirupöllö, pohjantikka, pikkusieppo, hömötiainen ja töyhtötiainen). Hankevaihtoehdossa VE1 merkittävä kielteinen pesimälinnustovaikutus kohdistuu viirupöllöön, sääkseen, hiirihaukkaan ja metsoon, joiden pesiä tai soidinalueita on muuttuvan maankäytön vaikutusalueella. Hiirihaukan pesäpuu sijaitsee VE1 vaihtoehdossa voimalan välittömässä läheisyydessä ja todennäköisesti häviää tai merkittävästi häiriintyy. Hankevaihtoehdossa VE2 voimalasijoittelussa on pyritty huomioimaan arvokkaita pesimälinnustokohteita, ja merkittävä vaikutus kohdistuu metsoon, viirupöllöön ja sääkseen.

Kalasääksen pesä sijaitsee hankealueella ja kummastakin hankevaihtoehdosta aiheutuu merkittävä kielteinen vaikutus sääkseen. Sääksen pesä on luonnonsuojelulain 73§:n nojalla rauhoitettu suuren petolinnun pesä. Sääksen maastoseurannassa ruokailulentojen havaittiin suuntautuvan etenkin Ylistenjärvelle hankealueen kaakkoispuolelle sekä luoteispuolelle Kokemäenjoen suuntaan. Sääksisäätiön suosittelman kahden kilometrin suojavyöhykkeen sisälle jää vaihtoehdossa VE1 seitsemän voimalaa ja kilometrin päähän tai sen alle näistä kolme. VE1 vaihtoehdon seitsemästä voimalasta kuusi sijoittuu lisäksi merkittävän lentosektorin alueelle. Vaihtoehdossa VE2 alle kahden kilometrin päähän pesästä sijoittuu neljä voimalaa, joista lähin on yhden kilometrin etäisyydellä. Neljästä voimalasta kaksi sijoittuu tärkeäksi rajatun lentosektorin alueelle. Tärkeälle lentosektorille sijoittuvat voimalat kasvattavat törmäysriskiä. Sääkseen kohdistuva vaikutus on merkittävä kielteinen ja voimalasuunnittelulla ei ole huomioitu, että pesälle jää häiriötöntä vyöhykettä ja riittävästi vapaita lentosektoreita lähialueen ruokailumaastoina toimiville vesistöille. Tehokas ja varma keino tuulivoimaloista sääkselle aiheutuvien törmäys- ja häiriövaikutuksen lieventämiseksi on tuulivoimaloiden lukumäärän vähentäminen ja/tai niiden siirtäminen etäämmälle reviirien keskeisiltä osilta ja tärkeiltä lentoreiteiltä.

Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeesta tai sähkönsiirrosta ei aiheudu merkittäviä vaikutuksia muuttolinnustoon. Johtopäätös on tehty hankealueen metsäisen sisämaan sijainnin ja vähäisen muuttomäärien perusteella. Hankealueen läheisyydessä ei myöskään ole muuttoa ohjaavia tai tiivistäviä maastonmuotoja eikä levähtävää linnustoa keräviä alueita.

5.4.3 Luontodirektiivin liitteen IV a) lajit

Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeen vaihtoehdoilla VE1 ja VE2 sekä sähkönsiirron vaihtoehdolla on merkittävä kielteinen vaikutus luontodirektiivin liitteen IV a) – lajeista ilvekseen. Hankealueella ja sähkönsiirtovaihtoehtojen alueella esiintyy myös muuta luontodirektiivin turvaamaa lajistoa (ml. saukko, majava, lepakkolajit, viitasammakko ja liito-orava). Muun direktiivilajistoon kohdistuva vaikutus on välillistä ja suuruudeltaan vähäistä. Muun lajiston osalta lisääntymis- ja levähdyspaikkojen turvaaminen voidaan ottaa huomioon voimaloiden, infrastruktuurin ja sähkönsiirron

yksityiskohtaisessa suunnittelussa, eikä niihin kohdistu yhteysviranomaisen mukaan merkittäviä vaikutuksia.

Hankealueella on aktiivinen ilvesreviiri. Alueella ja sen välittömässä lähiympäristössä on useita tunnettuja ilveksen pesäpaikkoja, joissa laji on saanut poikasia eri vuosina. Paikalliset ovat seuranneet lajia alueella useita vuosia ja keränneet tietoja pesäpaikoista. YVA-menettelyn yhteydessä tehty ilves selvitys tukee aikaisempia havaintoja, ja riistakameroiden sekä lumijälkien tulosten perusteella alue on todistettavasti ilvesten käyttämä. Ilveksen pesintää ei pystytty todistamaan maastaselvitysvuotena, mutta aiemmin ilmoitetut pesäpaikat todettiin edelleen hyvin sopiviksi. Suurpetojen maastaselvityksiin liittyy aina haasteita, ja niiden perusteella voidaan harvoin tehdä poissulkevia johtopäätöksiä lisääntymisestä alueella. Tarkkojen lisääntymis- ja levähdyspaikkojen rajaamisen haasteiden vuoksi suurpedoilla käytetään ydinreviirin käsitettä. Vaikka ilves on elinympäristön käytöltään joustava, se valitsee pesimäpaikakseen tiettytyyppejä ympäristöjä. Pesimäympäristön säilymisen osalta on olennaista, että ydinreviiri on lisääntymiselle sopivana. Hyvät pesäpaikat ovat usein käytössä vuodesta toiseen.

Juuri tuulivoiman vaikutuksista ilvekseen ei ole tutkimustietoa, mutta toimintana sen vaikutuksia voidaan verrata osittain muun infrastruktuurin rakentamiseen. Euroopassa tehdyssä laajassa tutkimuksessa lajin havaittiin maisematasolla välttelevän erityisesti ihmisasutuksia ja teitä. Pesimäelinympäristön valinnan kannalta merkittävä tekijä on vähäisen ihmistoiminnan lisäksi suojaisan pesä- ja piilopaikkojen sekä saaliin riittävyys. Ajoksenkankaan hankealueen merkitys ilvekselle paikallisesti korostuu, sillä reviirin sijainti on ihmisasutuksen ja susireviirien välissä. Vastaavia alueita lajin pesinnälle ei ole tarjolla lähiympäristössä. Alue on lajin pesimäympäristönä ollut hyvin pitkäikäinen ja vuodesta toiseen säilyvä. Lisäksi alueella on hyvä saaliskanta ja runsaasti ilveksen pesimäpaikaksi soveltuvaa maastoa, joka sisältää yhtenäistä metsää sekä paljon vaikeakulkuisia louhikoita ja maastonvaihtelua. Jos laji ei muuttuneitten olosuhteitten takia (ml. rakentaminen, häiriö) voi enää lisääntyä alueella, on kyseessä vähintäänkin lisääntymispaikan heikentäminen. Kaiken saatavilla olevan aineiston perusteella yhteysviranomaisen johtopäätös, että suuri osa hankealueesta on ilveksen ydinreviiriä. Yhteysviranomaisen ei näe ilveksen ydinreviirin säilymistä lajin pesinnälle soveltuvana todennäköisenä kummassakaan YVA-menettelyssä arvioidussa hankevaihtoehdossa. Vaikutus lajiin on merkittävä kielteinen. Ydinreviirin säilymisen arviointi on hankkeen suunnittelun kannalta olennainen jatkossa arvioitava asia. Varsinaisen rakentamisen aiheuttaman elinympäristön muutoksen lisäksi tulee arvioida myös häiriön vaikutus.

5.5 Muut ympäristövaikutukset

5.5.1 Ilmasto

Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeella on sekä positiivinen että negatiivinen ilmastovaikutus, joka aiheutuu uusiutuvan energian tuotannosta sekä erityisesti materiaalien käyttöönoton sekä hiilivarasto- ja nielupoistuman negatiivisista päästövaikutuksista. Yhteysviranomaisen katsoo, että selostuksessa on arvioitu ilmastopäästöjä pääpiirteissään oikein, mutta huomauttaa muutamasta arvioinnin tarkkuuteen vaikuttavasta asiasta.

Arviointiselostuksessa todetaan ilmastovaikutusten arvioinnin sisältäneen päästöarvion rakentamisesta purkuun, sisältäen liikenteessä tapahtuvan muutoksen ja liikenteestä aiheutuvat päästöt sekä hankkeella saavutettavat päästövähennyksen.

Yhteysviranomaisen haluaa tarkentaa, että hankkeen aiheuttamat kasvihuonekaasupäästöt olisi tullut arvioida hankkeen koko elinkaaren ajalta.

Purkamisen osalta päästöjen laskennassa pitäisi käyttää nykyisin käytössä olevia purku- ja kierrätysmahdollisuuksia sekä -teknologioita.

Selostuksessa todetaan vaihtoehdon VE2 kuljetusten päästöjen oleva todellisuudessa ilmoitettua korkeammat, sillä laskelmat eivät sisällä aurinkovoimaloiden rakentamiseen liittyviä kuljetuksia. Yhteysviranomaisen toteaa, että aurinkovoima tulee sisällyttää kuljetuksiin liittyviin päästölaskentaan. Samassa yhteydessä todetaan vaihtoehdon päästövähennyspotentiaalinen olevan ilmoitettua suurempi, sillä laskelmat eivät sisällä aurinkovoiman tuotannolla saavutettavaa päästövähennystä. Päästövähennys olisi ollut hyvä sisällyttää laskentaan.

Arvioinnista ei käy selväksi onko hiilivarastojen sekä -nielujen poistumisen arvioinnissa otettu huomioon sähkönsiirtolinjoja. Yhteysviranomaisen katsoo, että nämä olisi tullut sisällyttää laskelmaan. Selostuksessa todetaan osan raivatusta maasta metsittyvän uudelleen tuulivoiman käyttöä aikana. Tuuli- ja aurinkovoima-alueiden käyttöikä on erityisesti puuston hiilinielu- ja varastokertymään verrattaessa lyhyt, 25–35 vuotta. Näin ollen puusto ei saavuta merkittävää hiilinielu tai -varastotilaa ennen kuin hankkeen elinkaaren päättyessä puustoa joudutaan uudelleen raivaamaan esimerkiksi purkutöiden yhteydessä. Näin ollen hiilinielujen- ja varastojen palautuminen on katsottava epävarmaksi.

Yhteysviranomaisen pitää hyvänä, että ilmastonmuutoksen hillinnän lisäksi ilmastonmuutokseen sopeutuminen otetaan huomioon arvioinnissa. Ilmastonmuutokseen sopeutumiseen liittyen tulee kuitenkin ilmastonmuutoksen hankkeelle aiheuttamien riskien ja sopeutumistarpeen lisäksi selvittää myös hankkeen vaikutukset alueen ympäristön sopeutumiskykyyn. Hanke voi muuttaa alueen olosuhteita pysyvästi, jolloin pitkällä aikavälillä hankkeen aiheuttamat vaikutukset voivat eskaloitua. Tällaisia voivat olla esimerkiksi pintavalumissa tapahtuvat muutokset, joita esim. sademäärien lisääntyminen, helleaallot tai muut ilmastonmuutoksen vaikutukset voivat entisestään pahentaa. Hankealueella sekä sähkönsiirtolinjojen alueilla esiintyy ohuita ja paksuja turvekerrostumia ja osa voimaloista sijoittuu turvemaiden päälle. Muutokset esimerkiksi vesitaloudessa näillä alueilla voivat muuttaa alueen sopeutumiskykyä merkittävästi.

5.5.2 Pintavedet

Yhteysviranomaisen toteaa, että pintavesien osalta arviointi on riittävä ja käytetyt aineistot ovat arviointiin soveltuvia. Pintavesiin kohdistuvat vaikutukset muodostuvat pääasiassa rakentamisen aikana lisääntyvän kiintoaine- sekä ravinnekuormituksen kautta. Osa kuormituksesta pidätty valuma-alueella olevaan kasvillisuuteen, kosteikkoihin ja soihin ennen päätyä pintavesiin. Jatkosuunnittelussa kuormituksen vähentämiseksi tulee vesistöjen ja uomien ylityksissä ja vesistöjen läheisyydestä poistaa vain välttämätön puusto ja kasvillisuus, jolla ehkäistään kuormituksen päätyä

pintavesiin sekä turvataan pintavesien valo- ja lämpöolosuhteet. Myös muut toimet morfologian ja virtausolosuhteiden säilymiseksi on huomioitava riittäväillä lieventämistoimilla.

Arvioinnissa on riittävästi todettu jatkosuunnittelussa huomioitavat asiat, kuten aurinkovoima-alueen ojitustarpeet ja siihen liittyvät mahdolliset vesilainmukaiset lupatarpeet sekä tuulivoima-alueen hulevesien johtamiseen liittyvät tarkastelut ja lieventämistoimet.

5.5.3 Maa- ja kallioperä

Hankealueen pohjoisosaan sijoittuu Pirkanmaan paikallisesti arvokas Seinäkallio-Heiskalankalliot kalliioalue. Muutoksen suuruus arvioitiin vaihtoehtojen VE1 ja VE2 osalta keskisuureksi kielteiseksi. Vaikutusten merkittävyys arvioitiin vaihtoehdoissa VE1 ja VE2 vähäiseksi kielteiseksi. Yhteysviranomaisen katsoo, että vaikutuksia maa- ja kallioperään on kuvattu riittäväällä tasolla ja pitää arviota oikeansuuntaisena.

Hankealueelle sijoittuu potentiaalisia happamia sulfaattimaita pienelle alueelle hankealueen länsiosassa. Geologian tutkimuskeskuksen avoimien aineistojen mukaan hankealueen itäosassa esiintyy myös elektromagneettisen aineiston perusteella tulkittuja mustaliuskejuonia. Yhteysviranomaisen katsoo, että happamien sulfaattimaiden ja mustaliuskeksen mahdollisesti aiheuttamat ympäristövaikutukset on kuvattu riittäväällä tasolla. Vaihtoehdossa VE1 kaksi voimalaa (TV6 ja TV10) sijoittuvat kokonaan tai osittain turvekerrostumien esiintymisalueelle. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että mustaliuskealueelta on voinut rapautua ja rikastua rikkiä sekä metalleja hankealueen turvekerrostumiin, joten myös turpeen kokonaisrikkipitoisuudet ja hapontuottopotentiaali on tarpeen selvittää alueilla, joilla tehdään massanvaihtoa.

Selostuksessa on todettu, että rakentamiseen tarvittava kiviaines pyritään tuomaan lähialueilta. Happamien sulfaattimaiden ja mustaliuskeksen esiintymisen vuoksi on todella tärkeää tutkia rakentamisessa käytettävän maa- tai kiviaineksen laatu happamien valumavesien muodostumisen varalta. Mikäli hankealueelle tuodaan maa-aineksia muualta hankealueen ulkopuolelta, on myös näiden massojen ympäristöturvallisuus varmistettava.

5.5.4 Pohjavedet

Kesäkuussa 2024 tehdyn luontoselvityksen perusteella alueelta tunnistettiin useampia Vesilain 2.luvun 11 §:n mukaisia suojeltuja vesiluontotyyppisiä. Hankealueen rajalle tai sen läheisyyteen sijoittuvat ennestään tunnetut lähteet sijoittuvat yli 700 metrin etäisyydelle lähimmästä voimalasta tai huoltotiestä, joten niihin ei arvioida aiheutuvan merkittäviä vaikutuksia. Vaihtoehtojen VE1 ja VE2 osalta pohjavesivaikutusten merkittävyys arvioitiin vähäiseksi kielteiseksi.

Yhteysviranomaisen pitää arviota pohjavesivaikutuksista oikeansuuntaisena, mutta korostaa, että potentiaalisella happamien sulfaattimaiden ja mustaliuskeksen esiintymisalueella hulevesien hallinnalla on hankkeessa suuri merkitys myös hankkeen pohjavesivaikutusten osalta.

6 Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat sekä arvioinnin huomioon ottaminen lupamenettelyssä ja luvassa

6.1 Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat

Yhteysviranomainen katsoo, että arviointiselostuksessa on tunnistettu hyvin hankkeen mahdollisesti edellyttämät luvat. Yhteysviranomainen huomauttaa, että valtion aluehallintouudistuksen seurauksena useiden lupien lupaviranomaisissa on tapahtunut muutoksia 1.1.2026 alkaen ja muistuttaa, että tiedot tulee tarkastaa uudistuksesta aiheutuneet muutokset huomioon ottaen.

Hanke saattaa lopullisesta suunnitelmasta riippuen edellyttää luonnonsuojelulain mukaista poikkeuslupaa, jonka lupaviranomaisena toimii Lupa- ja valvontavirasto.

Sähkönsiirtoreitin SVE3 vaikutusalueella sijaitsevien vesilain turvaamia pienvesien osalta on tarpeen tarkastella vesilain mukaisen luvan tarvetta, mikäli kyseinen sähkönsiirtoreitti valitaan hankkeen jatkosuunnitteluun.

6.2 Arvioinnin huomioon ottaminen lupamenettelyssä ja luvassa

Hanketta koskevaan lupahakemukseen on liitettävä arviointiselostus ja tämä yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä. Lupaviranomaisen on varmistettava, että perusteltu päätelmä on ajan tasalla lupa-asiaa ratkaistaessa. Hankkeesta vastaava voi tarvittaessa pyytää ennen lupa-asian vireille tuloa yhteysviranomaista esittämään näkemyksensä perustellun päätelmän ajantasaisuudesta. Ajantasaistamisen tarvetta voidaan joutua tarkastelemaan esimerkiksi, jos hanke on muuttunut tai arvioinnista on kulunut pitkä aika.

Lupaviranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen eikä tehdä muuta siihen rinnastettavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja perustellun päätelmän. Lupapäätökseen on sisällytettävä perusteltu päätelmä, ja siinä on asianmukaisesti otettava huomioon arviointiselostusta koskevien kuulemisten tulokset. Päätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointiselostus ja perusteltu päätelmä on otettu huomioon. Lupalaeissa on lisäksi tarkemmat säännökset ympäristövaikutusten arviointimenettelyn huomioon ottamisesta.

7 Perustellun päätelmän toimittaminen ja siitä tiedottaminen

Yhteysviranomainen toimittaa perustellun päätelmän sekä kopiot arviointiselostuksesta saamistaan lausunnoista ja mielipiteistä hankkeesta vastaavalle.

Perusteltu päätelmä toimitetaan tiedoksi hanketta käsitteleville viranomaisille, vaikutusalueen kunnille, maakuntien liitoille ja muille asianomaisille viranomaisille.

Perusteltu päätelmä annetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella YVA-lain 23 §:n mukaisesti. Lisäksi perusteltu päätelmä sekä saadut lausunnot ovat nähtävillä ymparisto.fi-palvelussa osoitteessa: www.ymparisto.fi/ajoksenkankaan-tuulivoimahanke-yva.

8 Suoritemaksu, sen määräytyminen ja maksua koskeva oikaisumahdollisuus

Suoritemaksu on 11 400 euroa.

Yhteysviranomaisen perustellusta päätelmästä perittävä maksu on määritelty hankkeen vaatiman työmäärän mukaisesti (11-23 henkilötyöpäivää). Maksu määräytyy Lupa- ja valvontaviraston maksuista annetun asetuksen perusteella.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että perustellusta päätelmästä perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Lupa- ja valvontavirastosta kuuden kuukauden kuluessa tämän perustellun päätelmän antamispäivästä.

9 Sovelletut säännökset

- Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 19 ja 23 §
- Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 4 §
- Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §
- Valtioneuvoston asetus (794/2024) elinkeino-, liikenne- ja ympäristö- keskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025 2 §.

Perustellun päätelmän valmisteluun ovat osallistuneet seuraavat Lupa- ja valvontaviraston asiantuntijat: ylitarkastaja Elisa Nygård, ylitarkastaja Niilo Aro, ylitarkastaja Niina Kangas, ylitarkastaja Johanna Rinne, ylitarkastaja Anne Mäkynen, ylitarkastaja Wiljam Eklund, ylitarkastaja Tuuli Hankaankorpi, ilmastoasiantuntija Meri Leino ja ylitarkastaja Essi Haapasalo.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Kirsi Nieminen ja ratkaissut ryhmäpäällikkö Kirsi Lehtinen

Liitteet

Maksua koskeva oikaisuvaatimusosoitus (hankkeesta vastaavalle)

Jakelu

Hankkeesta vastaava (sähköisesti)

Tiedoksi

Lausunnon antajat (sähköisesti)

Perusteltu päätelmä

27.3.2026

LVV-U/22771/2026

Julkinen

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihe: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/22771/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/22771/2026 har godkänts elektroniskt

Nieminen Kirsi 27.03.2026 14:52

Lehtinen Kirsi 27.03.2026 14:57